

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3505

Vragen van het lid **Wassenberg** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *de drempels die de NVWA opwerpt voor de opvang van honden uit het Oekraïense oorlogsgebied* (ingezonden 13 mei 2022).

Antwoord van Minister **Staghouwer** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 13 juli 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3050.

Vraag 1

Kent u de berichten «De ongelijke behandeling van dieren uit Oekraïne» en «Inbeslagname Oekraïense honden drijft baasjes tot wanhoop: «Ze dragen je kind weg»»?^{1, 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat Oekraïense honden niet de gebruikelijke maand in (thuis)quarantaine gaan (gevolgd door een titertest), maar vier maanden in quarantaine moeten op een externe locatie? Zo ja, waarom wordt er voor een afwijkende quarantainenorm gekozen? Zo nee, hoe zit het dan?

Antwoord 2

Allereerst wil ik benadrukken, zoals ik ook heb aangegeven in mijn brief van 31 maart 2022 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1408), dat er een verschil is tussen gezelschapsdieren met en zonder eigenaar.

Er is hier geen afwijkende quarantainenorm gekozen. Het gaat hier om dieren die vanuit een derde land op het grondgebied van de Europese Unie zijn gebracht, zonder eigenaar. Daarop is verordening 2020/692 (artikelen 73 tot en met 78) van toepassing. Die verordening voorziet in voorschriften ter bescherming van de volks- en diergezondheid, onder meer ter voorkoming van besmettingen van mensen en dieren met rabiës. Dat betekent dat de

¹ Website Animals Today, geraadpleegd 13 mei 2022, «Karen's blog: De ongelijke behandeling van dieren uit Oekraïne» (<https://www.animalstoday.nl/ongelijke-behandeling-dieren-uit-oekraïne/>).

² De Telegraaf, 11 mei 2022, «Inbeslagname Oekraïense honden drijft baasjes tot wanhoop: «Ze dragen je kind weg»» (<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1934422750/inbeslagname-oekraïense-honden-drijft-baasjes-tot-wanhoop-ze-dragen-je-kind-weg>).

dieren moeten zijn gechipt en vergezeld moeten gaan van een diergezondheidscertificaat dat is afgegeven door de bevoegde autoriteit van het derde land. Daaruit moet duidelijk worden dat de dieren, zoals vereist in voornoemde verordening, tegen rabiës zijn gevaccineerd, minstens dertig dagen na de vaccinatie een bloedtest voor een antistoffenbepaling hebben ondergaan en dat na een geldige antistoffenbepaling drie maanden is gewacht om een eventueel aanwezige besmetting met rabiës uit te sluiten. Ik begrijp goed dat het buitengewoon ingrijpend is als eigenaren of verzorgers van dieren worden gescheiden. Dit gebeurt dan niet zonder reden: Oekraïne is een hoogerisicoland voor rabiës. Honden uit Oekraïne die niet aan de Europese regels voldoen, vormen een risico voor de Nederlandse bevolking en dieren. Rabiës is een zeer gevaarlijke en besmettelijke zoönose, die hondsdolheid bij dieren en mensen kan veroorzaken en zonder snelle behandeling bij de mens dodelijk is. Deze ziekte kost wereldwijd jaarlijks 50.000 mensen het leven. Op dit moment is Nederland vrij van die ziekte, en de handhaving van deze regelgeving heeft tot doel om de insleep van deze dierziekte in Nederland te voorkomen.

Wanneer honden uit Oekraïne niet voldoen aan de Europese voorschriften, worden deze op een opvanglocatie in officiële afzondering geplaatst. Op de opvanglocatie wordt met aandacht voor de dieren gezorgd door ervaren diervverzorgers. Zij houden in de verzorging rekening met het gedrag en welzijn van de dieren. Tijdens deze afzondering wordt er op toegezien dat de honden alsnog voldoen aan de regels: chippen, vaccineren, bloedtest en daarna nog drie maanden wachten ter uitsluiting van een eventueel aanwezige besmetting. Dat duurt grosso modo vier maanden. Vanuit haar wettelijke taak moet de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) hierop toezien en handhaven, onder toepassing van de officiële controleverordening van de Europese Unie (verordening 2017/625). Artikel 66, eerste lid, tweede alinea, van die verordening schrijft voor dat dieren in afzondering of quarantaine worden geplaatst, onder passende omstandigheden; het derde lid, onderdeel c, van voornoemd artikel bepaalt verder dat, voor zover hier van belang, de dieren aan een passende behandeling of aan andere maatregelen worden onderworpen die noodzakelijk zijn om aan de desbetreffende Europese voorschriften te voldoen.

Dit alles volgt uit de toepassing van de reguliere Europese voorschriften voor het binnenbrengen van dieren, dus ook gezelschapsdieren, op het grondgebied van de Europese Unie.

Voor gezelschapsdieren die met hun eigenaar meereizen vanuit een derde land naar de Europese Unie, geldt andere Europese regelgeving (verordening 2013/576). Die regelgeving voorziet eveneens in regels ter bescherming van mensen en dieren tegen rabiës. De Europese Commissie heeft lidstaten opgeroepen tijdelijk flexibel om te gaan met de toepassing van die verordening ten aanzien van dieren die zijn meegekomen met vluchtelingen uit Oekraïne en Rusland. Op 31 maart 2022 heb ik uw Kamer mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over deze tijdelijke versoepelingen geïnformeerd (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1408).

In antwoord 5 ga ik in op een relevante uitspraak door de voorzieningenrechter van 16 juni jl. (College van Beroep voor het Bedrijfsleven, zaaknummer: 22/838).

Vraag 3

Is er een verschil in rabiërisico tussen enerzijds een hond die bij de Poolse grens een rabiësvaccinatie krijgt, daar een maand in (thuis)quarantaine gaat, een Pools hondenpaspoort krijgt en die naar Nederland wordt gehaald en anderzijds een hond die direct vanuit Oekraïne naar Nederland wordt gehaald, hier een maand in (thuis)quarantaine gaat, gevaccineerd wordt en na een maand een titertest krijgt? Zo nee, waarom wordt er dan niet in het belang van het dier voor een kortere gecontroleerde quarantaine gekozen?

Antwoord 3

Het passeren van een landgrens verandert het risico op de aanwezigheid van rabiës bij een individueel dier niet. Het is ten algemene voor de gezondheid van het dier en van de mensen en de dieren in de omgeving belangrijk dat dieren zo snel mogelijk worden gevaccineerd tegen rabiës om risico's bij contacten tussen dier en mens zo laag mogelijk te houden. Zo wordt ook eerder aan de voorschriften van verordening 2020/692 voldaan. In sommige

gevallen is het helaas niet zeker of de rabiësvaccinatie daadwerkelijk gegeven is aan de grens, bijvoorbeeld omdat het dier geen chip had op het moment van vaccineren. Daarom moet er, gezien de risico's, uit voorzorg van uit worden gegaan dat ten aanzien van de dieren niet is voldaan aan de regels, en dat dit alsnog zeker moet worden gesteld. Dit is ook in het belang van het dier en de (nieuwe) eigenaar. Mocht de eigenaar in de toekomst willen reizen, dan ondervindt deze geen problemen als het dier voldoet aan de Europese regels.

Vraag 4

Kunt u uitleggen op welke manier de Poolse omgang met Oekraïense honden verschilt van de Nederlandse, ook vanwege het gegeven dat Oekraïense honden in Polen al na een maand een titertest krijgen en dan naar een nieuwe eigenaar mogen?

Antwoord 4

Polen past dezelfde regels toe als Nederland: verordening 2020/692 over het binnenbrengen van dieren in de Europese Unie vanuit derde landen. En, wanneer bij het binnenbrengen in de Europese Unie niet aan de regels is voldaan, passen lidstaten artikel 66, eerste en derde lid, van verordening 2017/625 toe: de dieren moeten alsnog voldoen aan de Europese voorschriften en ondertussen in afzondering of quarantaine worden gehouden. Het kan zo zijn dat sommige lidstaten de toepassing van de regels over afzondering of quarantaine, zoals voorgeschreven in voornoemd artikel, anders invullen. Nederland heeft dit onlangs in EU-verband aangekaart om tot meer afstemming van het quarantaine- c.q. afzonderingsbeleid te komen tussen lidstaten.

Vraag 5

Is de werkwijze van Polen conform de Europese regels en de recente aanwijzingen van de Europese Commissie? Zo ja, bent u bereid om – in ieder geval tijdens de oorlog in Oekraïne – de Nederlandse regels met betrekking tot honden uit Oekraïne gelijk te trekken met de Poolse regels?

Antwoord 5

Het is niet aan mij om vast te stellen of de Europese wet- en regelgeving wordt toegepast in een andere lidstaat van de Europese Unie. De Europese Commissie controleert of dit juist wordt toegepast in de lidstaten. In het antwoord op vraag 2 is aangegeven dat honden die niet met de eigenaar mee komen, moeten voldoen aan de officiële importeisen die binnen de EU gelden voor dieren uit een hoogrisicoland voor rabiës. De eisen zijn erop gericht om het risico op de insleep van rabiës te minimaliseren en daarmee de dier- en volksgezondheid te waarborgen. Deze regels gelden onverkort: een lidstaat heeft geen bevoegdheid om hiervan af te wijken. Bovendien heeft de oproep van de Europese Commissie om de bepalingen van verordening 2013/576 tijdelijk versoepeld toe te passen geen betrekking op honden uit Oekraïne die door anderen dan de oorspronkelijke eigenaar worden binnengebracht. In dit verband wil ik nog wel wijzen op de uitspraak van de voorzieningenrechter (College van Beroep voor het Bedrijfsleven, zaaknummer: 22/838) die op 16 juni jl. in een voorlopige voorziening heeft bepaald dat de uit Oekraïne afkomstige honden uit de genoemde berichtgeving van een fokker in Nederland die de quarantaine had aangevochten, weer terug moeten naar de fokker. De rechter oordeelde dat de belangen in dat geval niet goed genoeg tegen elkaar waren afgewogen. Vanzelfsprekend heeft de NVWA uitvoering gegeven aan deze uitspraak, en deze dieren zijn terug bij de eigenaar om daar in thuisquarantaine te verblijven. De NVWA verzamelt momenteel per geval informatie over het rabiërisico van dieren uit Oekraïne en over de mogelijkheid tot thuisquarantaine na een titerbepaling.

Vraag 6

Houdt de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bij dieren afkomstig uit Oekraïne rekening met het feit dat deze vaak extra gestrest zijn door de oorlogssituatie en door de lange reis en dat een lange quarantaine van vier maanden daardoor extra belastend is? Zo ja, hoe wordt hier rekening mee gehouden?

Antwoord 6

Er is voor vluchtelingen uit Oekraïne die met hun huisdier in Nederland komen de uitzondering gemaakt dat – indien de omstandigheden ter plekke geschikt zijn – de quarantaine thuis kan plaatsvinden en het achteraf alsnog voldoen aan de eisen via de lokale dierenarts plaatsvindt. Voor de huisdieren die niet vallen onder EU-verordening 576/2013 – dan gaat het dus om huisdieren die niet met hun eigenaar meereizen – en in quarantaine zijn geplaatst, wordt op de opvanglocatie, zoals altijd, met aandacht gezorgd door ervaren diervverzorgers. Zij houden in de verzorging rekening met het gedrag en welzijn van de dieren.

Vraag 7

Hoe kan het dat burgers achteraf zeer hoge rekeningen gepresenteerd krijgen na inbewaringneming van de Oekraïense honden door de NVWA?³

Antwoord 7

Voor dieren die niet binnen de kaders van de Europese regelgeving zijn geïmporteerd en in quarantaine zijn geplaatst, worden kosten gemaakt voor o.a. opvang, verzorging, transport en dierenarts. De kosten voor opvang en verzorging van een dier zijn circa 16 euro per dag. De Europese regelgeving, zowel Verordening 576/2013, als Verordening 2017/625, evenals artikel 5.14 van de Wet dieren, schrijft voor dat de kosten die voortvloeien uit opgelegde maatregelen voor rekening van de houder/eigenaar/exploitant zijn. In enkele specifieke gevallen is besloten om daarvan af te wijken en een lager maximumbedrag van € 500,- per dier te vragen. Bij deze specifieke gevallen waren de risico's die gepaard gaan met, en de regelgeving en coulancregeling die van toepassing zijn bij het invoeren van niet-conforme gezelschapsdieren uit Oekraïne bij de personen in kwestie mogelijk nog onvoldoende bekend, omdat de import van de dieren tijdens de beginperiode van de oorlog plaatsvond. Ik benadruk dat de relevante informatie omtrent de regels, en de uitzonderingen hierop, vanaf het begin op de website van de NVWA heeft gestaan. Echter, tijdens de opstartfase van communicatie kan het lastiger zijn om bij de juiste informatie te komen, bijvoorbeeld omdat de website in het begin minder prominent in de zoekresultaten van zoekmachines op het internet naar voren kwam. Hierdoor is besloten tot deze coulancregeling voor wat betreft de kosten in de betreffende specifieke zaken. Binnen enkele weken na aanvang van de oorlog zijn er concrete afspraken gemaakt met onze samenwerkingspartners over het delen van de informatie, waardoor de regels rondom de versoepelingen beter verspreid werden binnen de verschillende doelgroepen. Inmiddels mag daarom al enige tijd verwacht worden dat de regels bekend zijn en worden de gemaakte kosten in zijn geheel in rekening gebracht.

Vraag 8

Bent u op de hoogte van de foutieve informatie die de NVWA verspreid heeft? Hoe oordeelt u hierover en wat gaat u doen om deze fouten te herstellen en te voorkomen?⁴

Antwoord 8

De brief waar naar wordt gerefereerd, is een brief die is gestuurd naar zwerfdierorganisaties. De informatie in deze brief is correct. Tevens stond de relevante informatie in de brief al op de website van de NVWA. De punten die worden genoemd als foutief, zijn punten die vragen om extra toelichting/informatie, terwijl in het document wordt aangegeven dat enkel de belangrijkste regels worden benoemd voor Oekraïne en verder wordt verwezen naar de website.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de NVWA werken nauw samen met verschillende partijen, zoals de veiligheidsregio's, dierenartsverenigingen (de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde en het Collectief Praktiserende Dierenartsen), het Meldpunt

³ Website Stray Animal Association Netherlands, geraadpleegd 13 mei 2022, «Brief alle Tweede Kamerleden» (<https://www.saanetherlands.com/politiek/brief-tweede-kamerleden-oekraïne>).

⁴ Website Stray Animal Association Netherlands, geraadpleegd 13 mei 2022, «Fouten In Informatie Voor Stichtingen NVWA» (https://www.saanetherlands.com/_downloads/9a4ba1f29fad008ab178d4e2b4a60cc1).

Hulpvoordierenuitoekraïne.nl, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de faculteit Diergeneeskunde Universiteit Utrecht. Wekelijks zijn er overleggen waarin zij elkaar op de hoogte brengen van de laatste stand van zaken en de uitdagingen waar zij voor staan. Ook komt hier de informatievoorziening aan bod en wordt gekeken waar updates en aanvullingen nodig zijn in de informatievoorziening. Dit proces wordt voortgezet. Zo vond op 3 juni jl. voor de doelgroep dierenartsen een webinar over huisdieren uit een oorlogsgebied plaats.

Vraag 9

Kunt u toelichten waarom zaken van een structurele aard, zoals onderzoek naar een puppyhandelaar in Diessen, worden stopgezet terwijl kennelijk er wel volop capaciteit wordt ingezet om te zoeken naar mogelijke honden uit Oekraïne?^{6, 7}

Antwoord 9

Met betrekking tot de honden uit Oekraïne is er een reëel gevaar op rabiës. Hierbij is de dier- en volksgezondheid in het geding. Dit heeft op dit moment prioriteit boven onderzoeken naar andere feiten.

Vraag 10

Hoe verklaart u dat de NVWA al jarenlang de grootschalige, en vaak illegale handel in (wilde) dieren via het internet en social mediakanalen weinig voortvarend aanpakt, maar wel veel tijd en menskracht inzet om in te grijpen bij de opvang van dieren uit het oorlogsgebied in Oekraïne? Worden hier volgens u de juiste prioriteiten gesteld?

Antwoord 10

De NVWA houdt toezicht op de illegale handel in (wilde) dieren, ook via internet, met het oog op bescherming van dierenwelzijn, natuur en de legale handel. Zij werkt daarin samen met andere handhavingpartners. Met enige regelmaat brengt de NVWA met haar partners nieuwsberichtgeving uit van de resultaten van dit toezicht. Specifiek over de *social media*-kanalen heeft de NVWA onder andere afspraken met Marktplaats gemaakt ten behoeve van het toezicht op het verbod op het fokken met gezelschapsdieren op een wijze waarop het welzijn en de gezondheid wordt benadeeld.

Daarnaast houdt de NVWA toezicht op de invoer van dieren vanuit hoogrisico rabiës-landen, met het oog op bescherming van dier- en volksgezondheid. Oekraïne is een hoogrisico rabiës-land. Van alle Europese landen komen in Oekraïne de meeste gevallen van rabiës voor. Vanwege de oorlog in Oekraïne komen momenteel veel dieren vanuit dit land naar Nederland. De NVWA houdt hierop in het belang van de diergezondheid en de volksgezondheid toezicht om het risico op insleep van rabiës naar Nederland te voorkomen. Vanwege de actuele toename van dit risico zet de NVWA hier de benodigde capaciteit op in.

⁶ Website Animals Today, geraadpleegd 13 mei 2022, «Karen's blog: De ongelijke behandeling van dieren uit Oekraïne» (<https://www.animalstoday.nl/ongelijke-behandeling-dieren-uit-oekraïne/>).

⁷ Website Stray Animal Association Netherlands, geraadpleegd 13 mei 2022, «Brief alle Tweede Kamerleden» (<https://www.saanetherlands.com/politiek/brief-tweede-kamerleden-oekraïne>).